

Vörös István

Mi egy mondat?

A könyvfesztivál vasárnapján már nem volt időm kimenni a programokra, de hogy találkozzak Petr Hruškával, akinek a kötetét lefordítottam, délelőtt beugrottam a szállására. A cseh szervezők az Újpesti rakparton parkoló szállóhajón helyezték el a delegációjukat. Az előző meleg nap után hidegre és esősre fordult az idő, sietségünkben túl messze álltunk meg a kocsival, mentem a csattogó szélben a rakpart macskakövére a parkoló autók és buszok között, hogy még egy kicsit megpillant-hassam barátomat, az összehasonlíthatatlan kedvességű költőt, hosszú, már kicsit őszülő haját, szakállát, hallhassam cseh beszédét. A szállóhajó folyosóján elegáns, de kicsit megkopott lambéria. Petr-t lehívták a kajütjéből, kiderült, hogy két ajándékot is hozott. Egy üveg cseh körtepálinkát. A neve ugyanis körtét jelent. És kaptam tőle egy vaskos folyóiratot is, egy melléklettel egybefóliázva. Revolver Revue, az egyik kedvenc cseh irodalmi periodikám. A pálinka nem vízzsínű volt, hanem szinte sárga, mint egy soha meg nem valósuló lehetőség vagy álom sejtelme. A könyvhöz néhány magyarázó szót fűzött még Petr, aztán mind a kettőnknek menni kellett, neki az eredetileg közösen tervezett dedikálásra, énnekem a baráti vendégségbe, ahová elfé-
kezünk, és ahol szerettem is volna kirázni a fejemből az előző napi 10 órás fesztiváli jelenlétet, a két színpadi beszélgetést és egy beszélgetés-moderálást.

A fóliát már csak este, otthon téptem le a nagy alakú lapról és különnyomatáról, és merültem azonnal bele az olvasásába. A szerkesztők azt találták ki, hogy felkérnek egy (vagy két) embert, hogy egy éven át minden nap lejegyezzenek egy mondatot. Tetszése szerinti módon és terjedelemben. És a következő évben ezt az anyagot egy vékonyabb-vastagabb füzetben ők külön megjelentetik az egyik lapszám mellékleteként.

Petr Hruška esete ennél kicsit bonyolultabb volt. Egy valóságos füzetbe írta ugyanis mondatait, és a végén egy vonatút során elveszette az egészet. A kezemben tartott anyag első hónapjának sok mondata szól e füzet kereséséről. Ami végül is nem volt eredményes. A következő évben újraírta a mondatokat, nyilván egészen más 365 mondat kerekedett ki belőle. Az ismert persze csak ez a második változat. De mögötte van fedezetként az elveszett füzet, a világirodalom talán utolsó elkallódott szövege. Mostantól már csak megjelenve tud elkallódni egy irodalmi alkotás.

És vonzani kezdett a lehetőség. Mi lenne, ha mi is megkérnénk szerzőinket, barátainkat, hogy – kicsit kurtábban – egy hónapon keresztül írják ezeket a mondatokat. Ezeket a mondatokat? Ilyen mondatokat? A mondatokat? Van valami írói birizgáló ebben a lehetőségben. Onnan tudom, hogy én is szívesen kaptam volna ilyesféle megbízást. Ám most nekem jutott a felkérő megtiszteltetése. Aztán Hruškával levelezve az ötlet átvételéről, fölvetette, hogy régóta készülő közös kötetünkbe, szeptemberben mi is írjunk 30-30 mondatot. De ez még a jövő zenéje. Most az első, leggyorsabb, legmerészebb vállalkozó Marno János mondatai következnek, hogy aztán a tervek szerint júniusban Kun Árpád, júliusban Vass Tibor vegye át tőle a napok lemondatozását, és adja majd tovább a következőknek: Méhes Károly, Ughy Szabina, Forgách András, Szijj Ferenc, Pollágh Péter, Vajda Mihály, Márton László. Ha valaki utána számolt, itt már bőven nemcsak a jövőben, de a jövő évben is benne járunk. Reméljük így lesz. Napról napra egy-egy mondattal közelebb jutva végül is be tudunk érni oda, ahová nem sikerülne e mondatok nélkül. A jövő más szegletébe. Jobb mondatokkal, tehát beszéddel és megértéssel telibb helyekre.